

зареєструвати право власності на нерухомість може лише особа, якій воно дійсно належить на підставі документів, що відповідають вимогам законодавства України. У той же час, якщо особа не має наміру відчужувати нерухомість (продавати, подарувати) обов'язку реєструвати право власності на нерухомість у новому реєстрі не має потреби. На право власності особи на нерухомість ця реєстрація не впливає. Водночас, така реєстрація є обов'язковою, якщо відбувається відчуження (продаж, дарування) нерухомості, без цієї реєстрації нотаріус не вправі посвідчити договір [5].

Згідно діючого законодавства України операції з нерухомістю підлягають нотаріальному посвідченню. Тобто договори купівлі-продажу нерухомості, договори дарування чи обміну нерухомості повинні бути нотаріально посвідчені. Вчинення нотаріальних дій відповідно до чинного законодавства України здійснюється уповноваженими на це особами – нотаріусами. Окрім прав щодо посвідчення договорів з нерухомістю, якими наділені нотаріуси, з 1 січня 2013 року, у зв'язку зі змінами у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно, нотаріуси наділені статусом спеціальних суб'єктів, які здійснюють функції державного реєстратора в порядку визначеному Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [2].

Таким чином, з 1 січня 2013 року діє спрощена процедура реєстрації прав на нерухомість, і відтепер громадяни, у разі укладення договорів щодо відчуження нерухомості, звертаються до нотаріуса за послугою щодо державної реєстрації права власності на придбану нерухомість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України від 2 вересня 1993 р. «Про нотаріат» //Відомості Верховної Ради України. -1993. №39 С. 384.
2. Закон України від 1 липня 2004 р. «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»//Відомості Верховної Ради України. -2004. №51 С. 553.
3. Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. «Про затвердження Положення про Державну реєстраційну службу України». - 2011. №401

4. Правила реєстрації прав на нерухоме майно [Електронне джерело]//Режим доступу: <http://e-advokat.com.ua/blog/нові-правила-реєстрації-прав-на-нерухоме-майно-в-2013-році>.
5. Нові правила реєстрації прав на нерухоме майно [Електронне джерело]// Режим доступу:<http://notarius1.com.ua/component/content/article/47reestratsiy-a-prava-vlasnosti-na-kvartiru/162-oformlennya-prava-vlasnosti-na-nerukhomist.html>

*Письменна Олена Пилипівна, к. ю. н, доцент
Яцик Олександр Андрійович, студент 2 курсу
Вінницький національний аграрний університет*

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Спадкове право – це єдина галузь права, що регулює відносини, в яких людина бере участь після смерті. Смерть припиняє існування людини як у фізичному сенсі, так і як суб'єкта всіх правовідносин. На підставі цього виникає необхідність врегулювати долю тих прав і обов'язків які належали людині при житті, і які відповідно переходитимуть до інших осіб, опісля її смерті.

На ранніх етапах формування людського суспільства, нормам про спадкування, як таким, не приділялась значна увага, це можна пояснити тим що потреби первісного суспільства були досить не значними, способи їх задоволення були мінімальними. Потреби спадкування виникають тільки після того, коли з'являється можливість накопичення матеріальних благ. Звісно на перших етапах розвитку соціуму, від батька до сина переходили знаряддя полювання, у власність користування роду чи племені, а пізніше – сім'ї залишались засоби підтримання домашнього вогнища, шкіри диких тварин, запаси продовольства, прикраси, знаки приналежності до певного роду або племені, окрім тих які безпосередньо підлягали захоронення разом з померлим.

Але ті відносини які складувались у тому суспільстві не могли в силу зрозумілих причин регулюватись правовими нормами(права як такого, тоді

ще не існувало), вони регулювались нормами моралі, звичаїв, традицій тощо. Їх дотримання реалізовувалось не засобами державного примусу, а суспільною думкою, в першу чергу авторитетом більш впливових членів роду.

В цілому, зародження і розвиток інституту спадкування йшло поруч з майновим і соціальним розшаруванням суспільства, утвердженням приватної власності на засоби виробництва, появою нових інститутів які покликані собою захистити існуючий порядок, який влаштовує тих хто тримає у своїх руках важелі влади, від всіляких посягань. Систему цих інститутів утворює держава, яка завжди виконує по відношенню до приватної власності, та її невід'ємного елементу – охоронну функцію.

Розквіт приватної власності, звільнення її від станова-корпоративних пут призвели до того, що предметом поступово стає усе, що здатне приносити прибуток, забезпечувати задоволення найрізноманітніших потреб людей, за винятком звісно ж самої особистості, яка об'єктом спадкоємства бути не може априорі. Але на жаль для затвердження цих непорушних підвалин сучасної цивілізації, людству знадобилось не одне тисячоліття.

Так, на сучасному етапі, спадкове право регулює перехід майнових прав від померлої людини до його нащадків, іншими словами кажучи, регулює спадкове правонаступництво.

Відповідно до закону суб'єктами спадкування виступають:

Спадкодавець - той, чиє майно переходить у порядку спадкового правонаступництва. Це громадяни, іноземні громадяни, особи без громадянства, причому не обов'язково дієздатні.

Спадкоємець - особа, до якої переходить майно спадкодавця в порядку спадкового правонаступництва. Ними можуть фізичні особи, які є живими на час відкриття спадщини, а також особи, які були зачаті за життя спадкодавця і народжені живими після відкриття спадщини[1].

Відповідно, спадщина – це все те майно яке переходить у порядку спадкування. Спадщина являє собою сукупність майнових прав та обов'язків

померлого громадянина, які згідно з чинним законодавством, можуть переходити у порядку спадкування до іншої особи.

До спадкоємців можуть переходити не лише права, а й обов'язки померлого. наприклад: сплатити взятий кредит спадкодавцем. відшкодувати шкоду яка була завдана спадкодавцем при житті, тощо.

Цивільне право визнає за громадянином як за власником свого майна право розпоряджатися своїм майном, у тому числі і на випадок смерті, що виражається в складанні заповіту. Якщо ж заповіт відсутній, то законодавство намагається заповнити волю спадкодавця, орієнтуючись на середньостатистичну людину, а тому закликає до спадщини чоловіка, дітей, батьків і т. д.[5].

Тому виділяють два види спадкування:

- Спадкування за заповітом;
- Спадкування за законом.

Спадкування за законом застосовується лише при відсутності заповіту спадкодавця, тобто носить субсидіарний характер.

Заповітом є особисте розпорядження фізичної особи з повною цивільною дієздатністю на випадок своєї смерті. Таке розпорядження здійснюється виключно особисто, допуск до участі третіх осіб виключається.

Заповідач може призначити своїми спадкоємцями будь-кого, незалежно від наявності у нього з цими особами сімейних чи родових зв'язків. Також він може позбавити права на спадкування будь-яку особу з числа спадкоємців за законом, за виключенням тих осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині.

Якщо спадкодавець не залишив заповіт – спадкування відбувається за законом. Спадкування за законом здійснюється по чергово, при цьому кожна наступна черга таких спадкоємців отримує можливість спадкування у разі відсутності спадкоємців попередньої черги, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, тощо[4].

З дня відкриття спадщини у спадкоємців виникає право спадкування. Саме по собі це не означає, що до цих осіб вже перейшли всі права та обов'язки спадкодавця. Особи, які мають право спадкування, можуть прийняти спадщину або відмовитися від неї. І прийняття, і відмова від спадщини діють із зворотною силою в часі. Це означає, що спадкоємець, який прийняв спадщину, набуває право не тільки на те майно, яке виявилось в наявності в момент прийняття спадщини, а й на все те майно, яке було в наявності в момент відкриття спадщини.

Питання спадкового права набувають в даний час все більшої актуальності. Це пояснюється тим, що в результаті становлення ринкових відносин, закріплення за громадянами права приватної власності на майно коло об'єктів, які можуть переходити в порядку спадкового правонаступництва, значно розширився. Якщо раніше найціннішим перехідним у спадок був, наприклад, вклад, дача або автомобіль, то зараз об'єктами спадщини можуть бути і квартири, і житлові будинки, земельні ділянки, цінні папери та інші види майна. У зв'язку з цим, норми спадкового права набувають найбільшу важливість.

Нормативна база з спадкоємства достатня і об'ємна, але вимагає детального обговорення і вивчення в зв'язку з тим, що в неї були внесені досить істотні зміни.

Відносини власності висуваються зараз на передній план і, можливість розпоряджатися своїм майном як за життя, так і на випадок смерті, має велике значення, що і знаходить своє вираження, по-перше, у Конституції України, яка гарантує охорону державою право приватної власності в Україні і права її спадкування; по-друге, в сучасному цивільному законодавстві і зокрема в нормах ЦК України про спадкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Заїка Ю.О. Становлення і розвиток спадкового права в Україні: Монографія / МВС України НАВСУ.- К., 2004.- 279 с.
2. Заїка Ю.О. Деякі проблеми спадкового права // Вісник НАВСУ.- 2003. - №3.- С. 149-153.

3. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера, Н.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 2.- 640 с.
4. Дідух Г. «Загальні положення про спадкування»// Праця і зарплата; - 2010. №29. – с. 93;
5. Панченко М.І. Спадкове право України/ - К.: Знання, 2010. – 76;

Поджаренко Катерина Євгенівна, к.ю.н.

Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА НЕПОВНОЛІТНІХ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Україна, як і будь-яка інша демократична держава, дбає про інтереси неповнолітніх. Задля цього виявляються певні чинники, які створюють загрозу життю і нормальному розвитку неповнолітніх у сучасних умовах, визначаються шляхи їх подолання. Не меншою проблемою є захист прав неповнолітніх. Маються на увазі не лише специфічні права неповнолітніх, а й порушення невід'ємних прав людини, які основою, головним стрижнем у регламентації основних прав та свобод усіх категорій людей: неповнолітніх, жінок, громадян, осіб без громадянства та ін.

Однією з перешкод на шляху побудови здорового демократичного суспільства є різноманітні порушення прав підростаючого покоління. У наш час, коли в Україні закладаються правові основи глибоких соціально-економічних перетворень, проблема неповнолітніх набуває особливого змісту. Серед жертв злочинів неповнолітні мають найменші можливості захисту своїх прав, недоторканності і, безсумнівно, володіють підвищеною віктимністю. Коли суспільство не бачить підвищеної потреби у захисті неповнолітніх і не забезпечує його, майбутнє стає небезпечним. Сьогодні назріла необхідність у більш повному й об'єктивному інформуванні громадськості, та й самих неповнолітніх, про права неповнолітніх на захист. Визнання й забезпечення прав неповнолітніх не порушує авторитету батьків і не зменшує обов'язків неповнолітніх по відношенню до сім'ї й суспільства.